

PERIÒDICH SATÍRICH,
 HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT & DIBUJARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

4 QUARTOS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA
 y 20 centaus paper en l' isla de Cuba.

Números atrassats 4. quartos.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 8 rals.
 Cuba y Puerto Rico, 16.—Estranger, 18.

CAPS DE BROT.

A. GREVIN.

Intencionat, sempre artista
 y observador com cap altre,
 ompla en la caricatura
 lo lloch que Cham ocupava.
 Té un istil marcat y propi
 que 's veu en un petit rasgo:
 ab dugas líneas fa un tipo,
 ab quatre dibuixa un quadro.

L' any 86 s' enfonza,
 lo any 87 ja vè:
 LA ESQUELLA á tots los desitja
 salut y que 'l passin bè.

ANY NOU...

Ja ho sè, amich lector, ja ho sè...

Sense que m' ho diguis, coneix que has format l' irrevocable propòsit de fer vida nova desde 'l dia 1 de Janer de 1887.

Es lo que succeheix a tothom. No hi ha ciutadà que, per bona que haja sigut la conducta que ha observat, no resolgui canviarla, millorantla, cada vegada qu' entra en un nou any.

Y tú, lector del ànima, no ets un sant ni res que s' ho sembli.

Es inútil que vulgas dissimular. Aixis com sè que vols fer vida nova, sè també lo que has fet fins avuy.

Has fumat més de lo que volías.

T' has deixat enganyar per gent que ja t' havia enganyat un' altra vegada.

Has fet l' amor a alguna soltereta, a pesar de ser casat, ó a algun' altra dona, a pesar de no ser soltera.

Has deixat d' escriure varias cartas, fent veure que no havías rebut las que t' havían enviat, olvidant que en aquest país, las cartas que no 'ns importan res, no 's perden may.

Has anat al café cada día, y fins alguns días dugas vegadas, y per acabarho d' adobar, has tingut la debilitat de donar propina al mosso.

Cedint al afany de ferte rich per camins tortuosos, has comprat més bitllets de la rifa del que 't correspon.

En fi, has fet, pam ensá pam enllá, lo que fa tothom que tè nas a la cara y viu al día.

Y ara, com cada any, tractas de fer vida nova.

Pues escolta.

Ni tinch cap interés en enganyarte, ni, encara que fos aixís, perdrás gran cosa seguint los consells que 't vaig a donar.

Es un plan de nova vida, trassat a copia d' estudis y observacions, y que, de seguirlo, no pot deixar de donarte resultats profitosos per tots conceptes. Allá vá.

Comensa per llevarte dematí. No solzament estalviarás llensols y demás roba de llit, sinó que també 't veurás obligat a retirar d' hora, ab lo cual gastarás més bona salut que ara y evitarás que 'ls diaris algun día diguin de tú:

«A altas horas de la noche de ayer, dos sugetos limpiaron los bolsillos a un lector de LA ESQUELLA, después de propinarle una regular paliza.»

Esmorsa bè y ab abundancia. Aixó, en apariència, sembla un gasto; pero ben mirat no ho es. Lo que 's menja de més esmorsant, s' estolvía del dinar. Lo cos humá es una máquina de vapor: la primera fogonada de la caldera ha de ser la més bona perque després, ab la mateixa embrandida, la cosa ja marxa soleta.

Béu vi, pero poch y bò: y tèn entés que 'l vi bò 'l trobarás a tot arréu, méns a las tabernas.

Respecte a fumar, modera una mica 'l gasto y quan vajas al estanch, ves si pots fer passar alguna pesseta falsa. ¡Tant mateix també es fals lo tabacó que 't donan!

Estima a la tèva dona, si 'n tens, ó sinó estiman un' altra; s' entén, de las qu' están en estat de deixarse estimar: aixó es moral... y saludable.

No t' aturis pèl carrer quan vejas grupos; y si comets la tontería d' encantarhi, despedeixte del rellojje: un home previngut val per dos... y s' estolvía disgustos posteriors.

Si no sabs de nadar, no 't banyis, sinó en banyera.

Gasta únicament la tercera part de lo que guanyis y lo que 't sobri, no ho portis al «Banch de préstamos y diposits», perque ha quebrat.

Y, per últim, procura que 'l calsat que gastis no siga massa just, perque a més de espatllarse depressa, fa sortir ulls de poll.

Jo sè que aquests consells no 't servirán de res y que continuarás fent lo que 't donga la gana; pero al menos atén l' últim que 't donarè:

No t' olvidis may, may, may de llegir LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

C. G.

LO DE CADA ANY.

—¿Qué no ho saben?... ¡Estich indignat! ¡verdaderament indignat!... ¿Qué per qué? ¡M' agrada la pregunta! Pues *nada menos*, perque no he tret res de la rifa de Nadal. No senyors; no he tret ni sisquiera la grossa!... ¡Not 's pot arribá a més!...

¡Desgracia com la mèva!... Perque aquest any he estat de desgracia!... Aném a dir que cada any me passa lo mateix y com a conseqüencia cada any m' indigno de la mateixa manera; pero, vaja, no sè perque se m' havia fixat qu' aquest any havia de tocar-me; si senyors, se m' havia ficat aquesta seba al cap y ningú 'm podia treure d' aquí.

¡No treure la grossa!... ¡Y no l' he tret!... y m' he quedat sense res!...

A mí que no 'm vinguin ab retóricas, que volen que 'ls digui; per mí hi ha hagut trampa; no 'n pot ser d' altre.

Si no podía faltar; si era peix al cove; si jo ja me la veyá a las mans; si 'l mèu número era de lo més bonich que 's puga trobar... Vejin si n' era de bonich: tenía 'l 9,999, ¿eh? ¡L nou mil noucents noranta nou! ¡quatre nous de carrera! Vaja, si no més de veure 'ls aixís, un derrera de l' altre, ja engresca; sembla que vajin a la professó. ¡Tenir lo nou mil noucents noranta nou y no treure!... ¡No me 'n sè avenir!...

Jo ja m' hi havia fet la mar d' il·lusions, ja havia tirat los mèus plans; res, alló que 's pensa: que farás aixó, que farás alló altre; pero, fillets, que 'n va tenir de rahó aquell que va dir:

«Las ilusiones perdidas,
¡ay! son hojas desprendidas
del árbol del corazón.»

Lo qu' es l' arbre del mèu cor ha quedat ¡qué vol dir sense fullas!... ¡sense branca! Cops aixís trastornan molt. Jo no sè lo que 'm faig ni lo que 'n manego.

Figúrinse que jo m' havia dit més de una vegada:—Quan hajis tret la rifa, llavors si que podrás exclamar: ¡*ancha Castilla!* ¡no més curtejar de quartos! ¡no més inglesos! ¡viva l' abundancia! Lo primer que havia de fer al treure la primera, segons lo plan que m' havia trassat a *priori*, era anar a cobrar 'ls quartos, aixó per supuesto, perque sense quartos no 's fa res; lo segon... ¿pero que 'n treuré d' explicarlos lo que haguera fet si hasta 'ls faría venir rodaments de cap ó potser denteta, perque 'ls pensaments que jo m' havia format ¡oh! eran assombrosos!... ¡Havía somiat unas cosas!... Pero tampoch 'ls vull explicar lo que vaig somiar perque de segur que 's desmayarian y de cap manera vull exposarlos a un perill.

Y á lo que 's véu, no he sigut jo sol 'l que no he tret res: á *la cuenta* n' hi han hagut molts d' altres que s' han quedat com jo á la lluna de València. Aixó ho dich per una familia coneguda mèva, composta de pare, mare y tres pomets de flors que s' anomenan Adela, Balbina y Carmela, de vintiun, vint y dinou anys respectivament, per ordre cronològich. Figúrinse vostés si 'l senyor Olaguer—'l pare—ha de tocar lo cel ab las mans ab una familia com la que li cab l' honra de presidir. Pues l' home va fer un cop de cap y va posar no sè quan á la rifa de Nadal, en un dècim que van fer en la oficina en qu' está empleat lo senyor Olaguer.

Era tant lo qu' estavan segurs de treure, que, com á mida preventiva, donya Concepció—la mare—va concebir l' idea de trasladarse al Ensanxe; perque aixó de viure en un quart pis del carrer d' en Giriti, no estava en consonancia ab la fortuna de que anavan á entrar en possessió, y al efecte, va cridar apart als respectius promesos de las sèvas fillas (perque cada noya tè 'l sèu promés pera 'l sèu ús particular) y á boca de *jarrro*, va espetarlos'hi un discurs sobre 'ls capritxos de la sort, qual discurs va terminar dihentlos'hi:

—Com los acabo de dir, nosaltres aném á treure la primera de un día á l' altre, lo que vol dir que aném á pujar un esglahó més en la societat. Ab aixó, 'ls prego que 's procurin prendas exteriors en bon ús pera poguer vestir de levita, ó quan menos, de *chaqué* per tot día. Fills, jo no sè que dirshi; son exigencias de la societat. — En vista de lo qual, los xicots varen picarse de l' amor propi y no varen tornar més á la casa.

—¡Tant se 'ns endona!—exclamavan las noyas —¡ara ray que serém ricas!

Pero ¡oh, sort adversa! Va venir lo resultat del sorteig y no va tocarlos ni una aproximació. Donya Concepció va posarse feta una fúria y en un rasgo de desespero va exclamar dirigintse al sèu marit:

—Olaguer; desseguida agafa la ploma y escriu al govern que no 'ns conformem ab lo resultat de la rifa; que protestém ab totes las nostras forsas de la conducta anómala que en aquesta ocasió ha seguit, en lo que respecta á nosaltres; que per mor d' ell las nostres fillas han quedat sense *acomodo* y, vaja, tot lo demès que 't vingui al pensament, com més fort millor; no faltava més!—

Per lo demès, com 'ls deya més amunt, per mí hi ha hagut trampa y ningú 'm treu de aquí. Estich més que segur que hi sigut víctima d' algun ressentiment particular que 'l govern déu fenir ab la mèva humil persona, sense jo sapiguerho. Jo també, per la mèva part, volia fer un memorial exposant al govern, ab lo respecte degut, ab tots los excelentíssims senyors y ab tots los besas las mans qu' haguessin sigut del cas, que protesto, perque la mèva dignitat no pot consentir que jo no haji sortit premiat y que segurament havia sigut víctima d' alguna malavolensa. Pero després, reflexionant, he pensat que no me escoltarian y que perdria 'l temps á gratcient.

Perque 'ls governs que tením allá á Madrid son aixís: no escoltan á ningú. ¡Ells ray que tenen la grossa assegurada!

Diuen qu' aquest any ha caygut á Mallorca. ¡Quí serà l' *atlot* que li han tocat tants *doblès*? ¡De segur que déu ser de l' olla!... ¡Ay, si sigués una *atloteta* y 'm volgués á mí!... ¡M' hi casava!

P. E —Me descuydava de dirshi que jo hi te-

nía *cinch rals* á la rifa. En fi m' faig càrrech que hi regalat una pesseta columnaria al *Tesoro Nacional*.

JUST ALEIX.

PROFECÍAS PER 1887.

Comensará l' any que vé en lo primer de Jené.

Segons lo ventet que 's mogui, potser que nevi ó que plogui.

Per moltíssimas rahons alguns tindrán panallons.

Veurém, en los días frets, uns nassos molt vermellsets.

Los serenos durán pito y las senyoras manguito.

Pèls carrers, segons los cassos, hi tindré m fanch á cabassos.

Y pèl que toca al Ensanxe, s' hi haurá de transitá ab llanxa.

A mitjos de mars, s' espera qu' entrarà la Primavera.

Llavoras es molt probable que fassi un temps acceptable.

Per la Rambla de las flors hi haurá clavells y senyors.

Y de nit y á certas horas, una cosa com senyoras.

La lluna farà una cara igualíssima á la d' ara.

Lo sol nos donará llum y 's pondrá... com de costum.

Fará, pèls volts de Sant Pere, una calor de primera.

Y veurém com tots los anys, fochs y barracas de banys.

Hi haurá vanos japonesos y morros entre promesos.

No faltarán malalties, ni gent morta pèls tranvías.

Tindrém en Vico, en Frascuelo y bunyols á cal Tio Nelo.

Lo Parque anirá acabantse y en Fontrodana engreixantse.

Un dia, de trasantó, s' obrirá la Exposició.

(Al fé aquesta profecía, reparin, no fixo 'l día.)

Llavoras aquí vindrán gent y personas en gran.

La ciutat semblará aixís una cosa com París.

Obsequiant als forasters, se guanyarán molts diners.

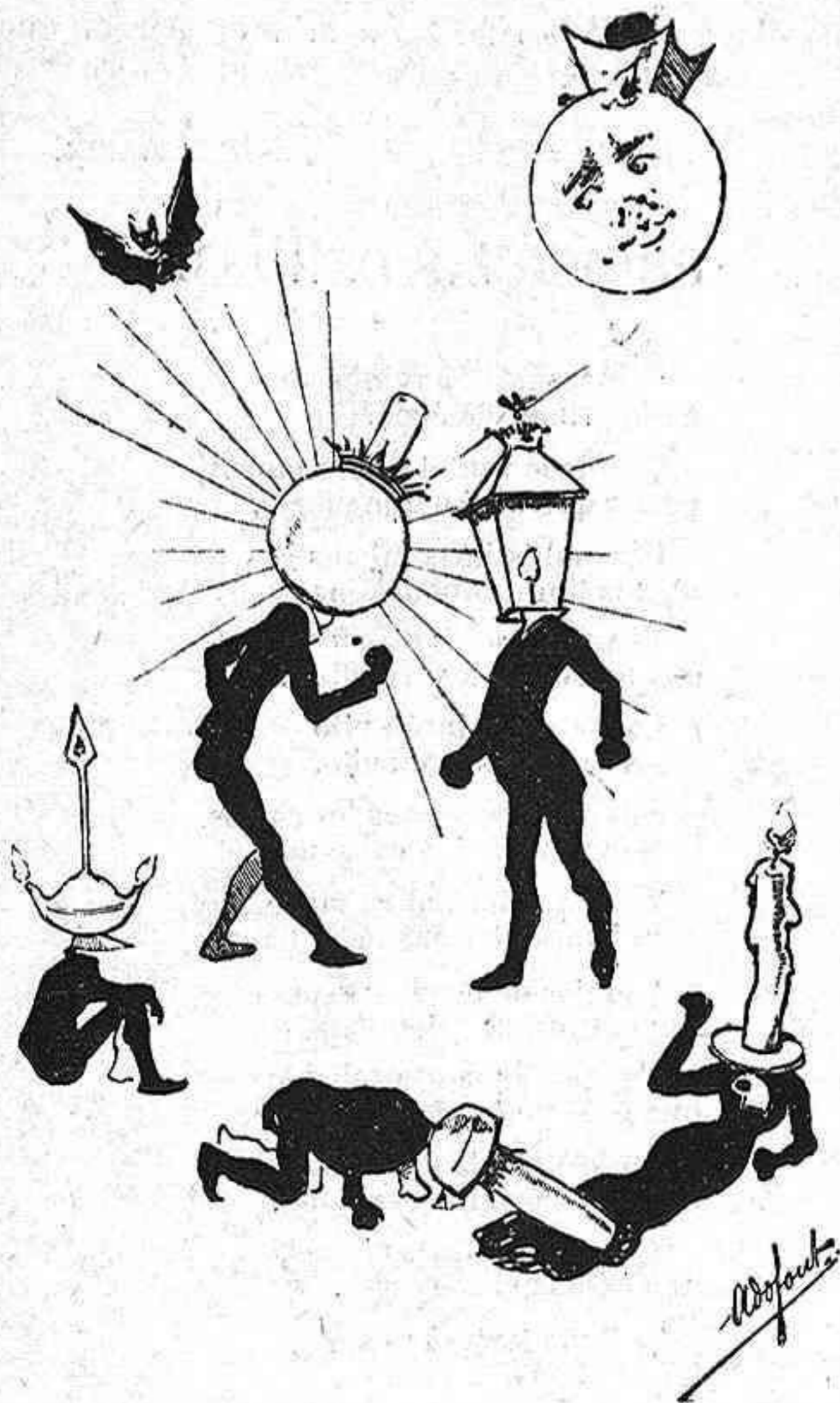
Sobre tot los restaurants y 'ls que fan ballá 'ls gegants.

Encare no se sab ré de si vé 'l cólera ú qué.

Hi haurá festas y cucanyas y en sent á Tots Sants, castanyas.

(Encare que alguns truhans, diuen que ja n' hi haurá avants.)

Tornará altre cop l' hivern y potser caurá 'l govern.

L' oli ja ha plegat las alas,
lo quinquè ja s' ha arronsat,
lo gas ja fa pampallugas...
¡Viva la electricitat!

Per Nadal veurém turrans,
galls... y felicitacions.

Per fi l' any s' acabarà
y ¡au, torném á comensá!

Ego.

UN HOMICIDI.

Es mitja nit; es dir, m' ho penso, que fixament no pot comprobarse, perquè quan á la Catedral tocavan las dotze, en lo rellotje de Cala Ciutat no eran més que tres quarts y á cal Erasme ja tocava un quart d' una. Això vol dir que 'ls rellotjes públics de Barcelona son com los espanyols: ¿se 'n reuneixen tres? donchs ja tenim tres parers diferents.

Pero no filém tant prim que no li vé d' un quart: quedém en qu' es la mitja nit del 27 al 28 de desembre y cau una plujeta tant fina y menuda que sembla qu' ans de deixarla anar l' hajin passada per un cedás.

En tal nit, lo municipal qu' está de guardia á la porta de la casa gran, comprenent que no tè de vigilar res, perquè no passa una *alma* per la plassa de Sant Jaume, está tranquil y confiat pesant figas segut en una cadira, y per aixó no vèu un grupo sospitós compost de sis ó set embossats que ab llestesa atravessan la plassa en direcció al carrer de la Ciutat.

Quan son devant de la fatxada antiga de la casa del Consell, diu parantse, un del grupo:

—Vaja, jo no vinch; no vull, ni puch permetrer qu' entre amichs...

—¿Qué no vens?—respon un altre interrumpentlo.

—No, sería una barbaritat, una ignominia que dos amichs arribessin á...

—Ja 't comprench... ¿qué tens por que també n' hi hagi per tú? Ja ho sé que 'n aquesta qüestió has fet de *Capitan Araña*: vet' aquí 'l que tens tú, després d' enredar la troca...

—¿Qué vol dir aixó d' enredar? L' enredador serás tú ¡indecent!

—Sinó retiras aquesta paraula...

Los demès intervenen en la disputa; qui apaciguant, qui atissant lo foch; fins que tots plegats enredantse de paraulas deixan en vaga la llengua y dirimeixen la qüestió á bastonada seca.

De sopte, quan la cosa anava més forta, un ¡ay! esgarriós, seguit d' uns anguniosos crits demanant socorro posa fi á la baralla, dispersantse 'ls combatents en precipitada fuga en distintes direccions; pero deixantne un estés á terra é inmóvil com un cadáver.

L' endormiscat municipal se desperta als crits de socorro, y posa en alarma als demès companys de guardia, marxant tots junts en direcció al lloch del succés, pera regoneixer lo terreno.

Al entrar en lo carrer veient lo cabo un home á terra, diu:

—¡Un cadáver!.. Listo; que *vacha* uno por el *chuchat* de guardia y otro por la camilla... Sánchez y Dominguez, á reconocer estos rincons de calle y si encuentran algún sospechós traerlo aquí.

—A horas de ara estarán ya en el fin del mon; puede hacerles un nus á la cola... pero allí viene el sereno; puede que hayga vist alguno.

Efectivament; lo sereno qu' estava dormint solujat en un portal, al despertarse havia vist... que continuava ploviscant.

—Pues sinó has visto res, acuesta el farol—diu lo cabo—y chiraremos boca arriba el cadáver; veremos de donde está ferit. Sanchez, cógelo tú por el cap.

—¡Cristo!—exclama 'l Sanchez horrorisat—está degollat, se me ha quedado el cap á las mans... este cap es molt llaucher; pero ¡qué ve! no es de persona!.. ¡Hola!.. Nos han burlat; esto es... ¡un monigote!

En efecte; era un ninot ple de palla.

Los pobres municipals no sabían que 'ls hi passava: quan lo sereno exclatant en una forta rialla, diu:

—Ja hi caich... ¡ja, ja, ja!.. ¡quins plagas corran pèl món!.. Y dirigintse 'ls municipals, continúa.—¿No sabèn aixó lo qu' es? Donchs jo 'ls ho diré: avuy... ¡son los Sants Ignocents!.. ¡ja, ja, ja!..

—¡¡Ah!!!—respongueren los municipals obrint un pam de boca.—.....

Sinó haguessin estat tant sorpresos, haurían pogut veure un grupo de joves que s' escorriant per la plassa de Sant Jaume, sense poguerse aguantá 'l riure.

RAMONET R.

LLETRETA.

Vos vull demostrar de fet que 'an que no afluixin la bossa molts al món treuhen la grossa sense ganas ni bitllet.

Lo vell rich que s' enamora
d' una noya tendre y bella,
y un cop casats, se créu qu' ella,
per ell sospira á tot' hora,
per ell sols riu, per ell plora...
y á poch nota, pèl sèu mal
que dú 'l sombrero molt *alt*
y en cambi, bàixa la bossa:
(Aquest vell ha tret la grossa,
sí, la grossa de Nadal.)

Lo senyor que, testarut
ab vestir bè s' amohina
trobantse que á la botina
hi tè un clau molt punxagut,
que al fi se 'n va resolut,
y encar no passa 'l portal,
quan ab furia un animal
¡plaf! me li venta una cossa:
(Se pot dir qu' ha tret la grossa
sí, la grossa de Nadal.)

Aquell que, tot passejant,
per posá al cansanci treva
se 'n va cap á casa sèva
y al sè allí, veu ab dol gran,
que li han prés, sens saber quan
un rellotje molt com cal...
y no 's troba ni un sol ral
per mostra dins de la bossa:
(Pot bèn dir, qu' ha tret la grossa
sí, la grossa de Nadal.)

Y 'l jove guapo y trempat
que 's casa ab una xicota
joveneta y bonicota
filla d' un bon hisendat,
pensantse, de goig fletxat
viure com un general
y ha de raure ¡oh sort fatal!
ab los pares de la mossa:
(Aquest, sí qu' ha tret la grossa
sí, la grossa de Nadal.)

Aixís queda bèn clá y net
que an que no afluixin la bossa,
molts, al món, treuhen la grossa
sense ganas ni bitllet.

PEPITO ITALIÀ.

BELLAS ARTS

QUARTA EXPOSICIÓ PARÉS.

I

En aquesta terra hont tothom es —ó creu ser—
crítich artístich de naixement, hont tothom creu
just passar un aprenentaje per ser matalasser,
llauner ó passamaner, pero no per dir: aquest qua-
dro es bo ó dolent, ¿per qué no tinch de ser jo un
de tants que sense com vá ni com costa 's posan
á criticar las obras d' art que produheixen los nos-
tres artistas? Després de tot un' hom sab llegir y
escriure, surtirse més bè ó més malament de las
quatre reglas y fins ha anat á Llotja y ha *posat*
pipa á més de quatre *academias*.

¡Qué dimoni! mans á la obra y aném á fer lo
papu; pero ey, aixís com hi ha *papus* que encara
no obran la boca un ja sab que no van á trobar
més que pèls y defectes, un servidor se proposa
—plé de bonas intencions—fer ressaltar las qua-
litats de las obras que critiqui, deixant pèls *papus*
propriament dits, la enumeració dels defectes, que
ni m' ha agradat may pendre la feyna á ningú, ni
he olvidat tampoch que 'l *fer* costa tant en art,
que una qualitat dispensa molts defectes. No en
va, com he dit avants, un home ha anat á Llotja.

Entrém, donchs, á ca 'n Parés.

Ab los ulls sembla que 'm diguin:
—¡Apa, animat, carcama!
¡Ay! D' ánimo 'n tinch de sobra:
lo que á mi 'm falta son rals.

II

Entrar ray, ja som dintre, pero ¿per hont co-
mensarém ara?

Bah, bah, deixémnos conduhir pèl públich que,
ja siga per la natural curiositat que desperta 'l
nom del autor del *Spoliarium*, ja perquè está co-
locat lo sèu quadro al devant de la porta crida
desde lluny: Fassin lo favor de mirarme.

Y en efecte ho diu. La *Tibicina* es una mi-
nyona que Dèu n' hi dó, que entre flors y vels
juga ab dugas *tibias* ó flautas, ajeguda sobre un
tapís. La nota del quadro es viva, calenta, simpá-
tica, y aixó ab maestría, sense cridar, sense re-
nyar, sense faltar á la veritat. Un capet graciós,
bonas carns, sobre tot en lo tors—que lo qu' es
ab los brassos y la cama tapada no corrém gayre
bè—y una alfombra que, Dèu me valga, si en
Luna me la regalava, fora la millor pessa de casa.
L' home que ha pintat aquest quadro es un pin-
tor de veras y un colorista. Deixis veure sovint,
senyor Luna.

Miréusel ¿no 'l demanavau? ¿Qui ho pregunta
qu' es d' en Serra aquest *Hermes*, tant nou, tant
misteriós, tant... ¡Quín crepúscul! Tots l' hem
vist aquest crepúscul un dia ó altre, pero no re-
cordo haverlo vist pintat. La claror indecisa sem-
bla que l' hagi aturat, que no gosi avansar ni re-
cular per no interrompre aquella soneta tant
dolsa de l' aygua, pero ¡quina aygua! ¿Sab, amich
Serra, que veyentla he pensat ¡quí pogués ser
granota d' aquest riu!

Vosté sab hont tè la má dreta y ho proba bè la

part dreta del seu quadro; lo qu' es en aquell tros, l' aygua, las molsas y fullas que flotan, lo marje ab la vejetaciò que 'l cubreix, lo cel, tot en una paraula, tot está desafiant als *papus* á que li trobin péls. ¿A qué no n' hi troban?

Ja sè jo que li dirán que las fullas de má esguerra son algo *acromadas*—aixís ho ha dit un senyor á prop mèu—que aquellas flors son potser massa *acotonadas*—tambè ho deya 'l senyor—vosté ríguissen y tiri avant, que l' ha ben trobat lo camí d' anar á estudi,.. y de parlar al cor, perque 'l s' *Hermes* hi parla y ja pot dir per tot arreu que li he dit jo. Una encaixada y fins á un altre.

Ah no, que aquí veig de vosté un *recó de Venecia* tant humit que ja avants de mirarlo 'm sentia punxadas de reuma y no sabia de que provenían. ¡Quín misteri més encantador! ¡quina teyera més interessant!...

Pero escolti—y dispensi la pregunta—¿ja ho sab de bona tinta que 'l Sant Jordi de la Audiencia hagi estat á Venecia?... ¡Dimontri de Serra, que un no pot veurel sense aplaudirlo!

Ja 'm figurava trobarlos y fins tot venint pensava ab vostés.

Es clar, los germans Masriera. ¡Vaja un altre parell de trunfos! Un paisatge bèn dibuixat, rich de color y verdader al mateix temps..... no cal dirho, es d' en Pepet.

Aquella planura—y cuydado que 'l march hont l' ha ficada es petit—¡que gran es, qu' extensa! Lo cel está de mal humor y de retop los arbres están tristos; una bandada d' aucellets motxos se mudan d' arbre com tementse'n alguna, y mentres tant l' herba, tant campant, tant fresca sembla que diga: ¡Vingan plujas y mollenas!

¿Y la *selva*? ¡Ah tunante! y que bè devía estarhi vosté en aquell reconet de bosch mentres pintava! N' hi vistos de boscos, de nit y de día; pero francament aquell reconet de bosch invita al repós, á olvidar si mana en Cánovas ó en Sagasta, á fer versos bèn fets... ¡Ay senyor! Si aquell caminet anés de casa á la Barceloneta, jo que no hi vaig may ¡quántas vegadas m' hi deixaria caure!

¿Y en Paco? Ja ho sabém que 'n sab de pintar, pero per aixó l' agraím que 'ns ho recordi *ab la Vensuda*, per exemple. ¡Quína *Vensuda*! déixila fer, que 'l que la venci no trigará en deixarse vencer per ella.

Arrogant, bèn plantada, ferma de líneas, mórvida de color, plena de llum, de sanch, de energia, es simplement una figura magistral.

La escena cambia de repent: aquella *flor de sepulcre* es un digne contrast de la primera. Un trist y eloqüent manat de semprevivas, sabiament confosas ab las mans d' una dona tota expressió, tota dolor, magnánima, superba, fa sentir una pila de cosas extranyas que conmhuen. Y, déiximho dir, no puch estarhen; aquell vel ¿es pintat ó es enganxat al quadro? Si hi ha trampa, la veritat es que no 's veu. Tóquinla tots dos.

¿Qué 'm descuydo del *Campagne frappé*? Realment me 'n descuydava; pero... ¡no totas las obras d' un mateix artista han d' estar á la mateixa altura! En quan al satí, la felpa, las aromas, lo feltre están pintats de ma mestra. Lo cap de la figura es agradable.

Aquí tením en Tamburini, tant fresch, tant estudiós, tant valent.

—*Escribidme una carta señor cura*, diu la mi-

nyona; y 'l capellá respón entre dents:—*Ya sé para quien es.*—Es clar que ho sab ¿no ho tè de saber? Si la parroquiana 's traheix sense pensarsho! ¡Aixó es expressió!

Que 'l capellá es de bulto no cal dirho per ser cosa de massa bulto; no obstant, es aixís. Lo cap del capellá surt del quadro, las ulleras son de debó, 'l tapete parla—y dispensi la expressió—y aquell quadern, ¿sab aquell quadern del reconet? no cal que fassi 'l vergonyós no, que per més que s' amagui derrera 'l march tothom se n' adona de bonas á primeras. Lo bras que la noya apoya á la taula consti qu' es de primera forsa, y consti tambè que apesar de que 'ls detalls son estudiadíssims, justíssims, pistonuts, lluny de distreure al espectador del objecte y dels protagonistas del quadro, encare li conduheixen.

¿*Parlém de la Cigala*? Dispensi, fill mèu, pero no tinch temps; sábiga que si massa m'apura m'agrada tant ó més que 'l capellá del costat. Es lo que s' en diu una figura ben dibuixada—lo qual es dir molt ara com ara.

¿Y del *Maig*? No m' entretengui més, home que no puch. Tot lo que vulgui, que aquellas peonias no 's pintan millor, que las demès flors no 'ls hi fan abaixar la cara y que aquell plat—la bassina vull dir—fa ganas de tirarhi un duro y encare un tindria por de fer lo pobre.

En fi, que si jo l' haguès d' examinar á vosté li donaria *sobressalient*; y m' hi jugo qualsevol cosa que tambè li donarán los *papus*. Ja sabrá dirho.

Vaja, 'l director m' está estirant las orellas perque li embruto massa paper. Deixémho per un altre dia; pero no acabaré sense fer una barretada y grossa davant del paisatge d' en Mas, *Lo lach de Castelgandolfo*.

Veritat, veritat y veritat, son las tres circunstancias que fan d' aquest quadro un verdader aconteixement. La distinció de color ha sigut sempre *pan comido* per en Mas.

—¿Vos recordeu, Mas, que ja os ho deyam quan anavam á Llotja? Y es clar, las virtuts son com los vicis que ab la edat no fan més que creixer. Ab tot y 'ls anys que fa que no 'ns hem vist, proba que sou amich dels que no 'n corren, lo deixarnos saborejar un quadro com lo d' ara.

¡Ah trutxa, vos fa riure lo de *saborejar* un quadro d' una verdor tant deliciosa? Donchs lo dit dit, no torno arrera.

Y fins á un altre dia qu' encare queda molta tela tallada.

APELES MESTRES.

DE PROFUNDIS.

Mala sort t' ha pervingut,
mala ensopegada has dat,
amich mèu, ja t' han xarpat,
amich mèu, ja t' he perdut.

Quan morím, fent gori gori
dém als morts lo derrè adèu:
Gori gori, company mèu,
que has entrat ja al purgatori.

Desd' avuy déus fer bondat,
ser sério y no gastar broma:
lo jove ha mort, ja ets un home
un home entenimentat.

Y á fé que si t' accudís
plányet de ta situació,

no tindrás gens de rahò
que t' has creat tú 'l compromís.

Cercant companyia nova
has desatesa la vella,
y en profit de ta costella,
l' amor als amichs te roba.

Valdament cent anys de vida
en cástich lo cel te doni,
y en cent anys, lo matrimoni
no t' afluixi un jorn la brida.

Ví de bodas, malvat ví
que á tants joves has locats,
fès aspergis als casats
pèls que 'm toca ara oferí?

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

Lo que més va impresionarlo,
á un pagés de Torelló
que va venir per las firas,
segons deya, va sè aixó.

La senmana de Nadal ha passat com cada any.
Las vigílias de las festas dejuni pèls empressaris;
durant las festas enfit.

La major part dels teatros han tret aquell cartelón,
alegría de las empresas: *Quedan despachadas todas las localidades.*

Ja se sab: hi ha families que no ván al teatro
mès de tres vegadas l' any: per la quaresma á veure
la Passió; per Totsants á veure 'l Tenorio y per Nadal.....
Per Nadal hi anavan avants á veure 'ls Pastorets:
avuy hi ván y prenen lo que 'ls donan.

Per lo demès, los empressaris en semblants días,
espolsan l' espectacle millor que tenen, obran la caixa y diuen:

—Ala, vinguin pessetas.

∴ Com estreno casi no pot mencionarse més
que *La fiesta del hogar*, al *Principal*.

Es un' obreta entretinguda; pero francament, la companyia, efecte tal vegada, de la precipitació ab que vá posarla, vá lluhirshi bèn poch.

Aixís es que *La fiesta del hogar* vá passar de pressa.

Un tipo melancolich ja ho deya:

—Las festas duran poch.

∴ Al Liceo Weber continua reynant. En *Freyschütz* es cada día més aplaudit y celebrat. Alló es musical

En Massini 'ns ha tornat á deixar sentir *La Traviata* y *Rigoletto*. Ja no cal dirne res: en Massini es l' artista primorós de sempre.

A la tarde hem saludat ab respecte la resurrecció de la simpática Vercolini Tay, que després de numerosas desgracias de familia, torna á trepitjar l' escena y encare sab ferse ap aud irrepresentant l' *Amneris* de la *Aida*.

∴ ¿Haig de parlarlos ara dels *Pastorcillos* del Espanyol, ó tal vegada del *Pais de la Olla* del Tivoli, ó de *Maria Menotti* de Catalunya? No val la pena de repetir judicis y opinions.

En materia de teatros per Nadal tothom menja rescalfat.

¡Ah! me 'n descuidava. A *Novedats* s' ha estrenat una pessa de un tal Pous. Es á dir, en rigor no s' ha estrenat: s' ha girat no més. La pessa era castellana y bèn coneguda per cert; y 'l tal senyor Pous no ha tingut escrúpul en posarla en catalá y ferla anunciar per nova. *Marit bis* es ni més ni menos que *Los dos maridos*, una pessa antigua y archiconeguda. Casi 'ns atrevirém á dir que 'l Sr. Pous encare no era al mon que ja 's representava y aplaudía.

∴ Al Odeon lo día de Nadal van anunciarse tres dramas per 12 quartos. ¡Y no 's cregan dramas de tot just comenso que ja acabo, no senyors,

Es amable, tè apostura,
boca petita y l' ull viu;
en quan al nom, se diu Pura;
però... únicament se 'n diu.

Un demati van trobarse:
ell la va anar conquistant,
va alcansá 'l sí allá al mitj dia
y més tart van ballá en gran.
La nit per fi va sorpéndrels
rodejantlos de negrò,
y quan va sortir la lluna,
al veurels va exclamar:—¡Oh!

no: un en 5 actes, un altre en 6 y per postres un tercer en 15 quadros.

Y aixó 'l dia de menjá 'l gall y 'ls turrans... Si no 's comprén los parroquians del Odeon tot aixó ahont s' ho fican.

∴ Al Circo eqüestre ja han trobat un' altra mina ab l' home projectil. Es un espectacle imponent y molt arriscat. Y naturalment no li faltan admiradors. Es lo que diuhen molts:

—A veure quin dia s' estrella.

N. N. N.

¡QUINA VIGILANCIA!

—Ola Peret.

—Ola Andréu,
ja casi no 't coneixia.
¿Ahont diantre passas lo dia?
Ja fa temps qu' en lloch se 't véu.

—Noy he trobat un recó
en forma de cafeti
ahont hi passo 'l rato...

—¿Ah sí?

—Y ab uns amichs *comme il faut*.
sempre ab las carlas apunt
juguém á la barrotada
ab lo cabo de brigada
y 'l municipal de punt.

PERICO MATALASSÉ.

ACUDITS.

L' amo de una certa fonda está garlant ab los entaulats, sense veure que las estovallas no 's poden mirar de brutas.

Parlan de las particularitats de certs païssos y un dels concurrents conta que viatjant per América, havia menjat en una fonda, ahont per no tenir que mudar las estovallas las tenian clavadas ab taxetas á la taula.

Lo fondista:

—Amigo, no 'n devían ser poch de brutas!

Lo parroquiá:

—Si fa no fa, com aquestas.

A. RAURICH.

Un sorge aragonés va escriure una carta á la seva xicota, y al tirarla al correu ab lo sobre en blanch y sense direcciò, cridá per la boca del bussó:

—A mi novia: Aragón.

P. SISTACHS.

Cassat al vol:

—De qui porta dol Sra. Tuyas?

—De un parent llunyá.

—Tal vegada algun cusí...

—No senyor, no, del mèu marit.

—¿Y l' anomena parent llunyá?

—Clar: com que feya vuit anys que vivia á Filipinas.

A BOIX.

Deya una nena al seu promés:

—¿Cóm es Ricardo que sempre 'm portas á n' aquest café de mala mort? Un jove com tú deuría portarme al Continental.

—Calla, dona, calla: tot justament perque *dech* no t' hi porto.

S. DEL VALLESÁ.

En una taula de café:

—Quin ofici tè vosté, y dispensi la pregunta.

—Soch enterra-morts, per servirlo.

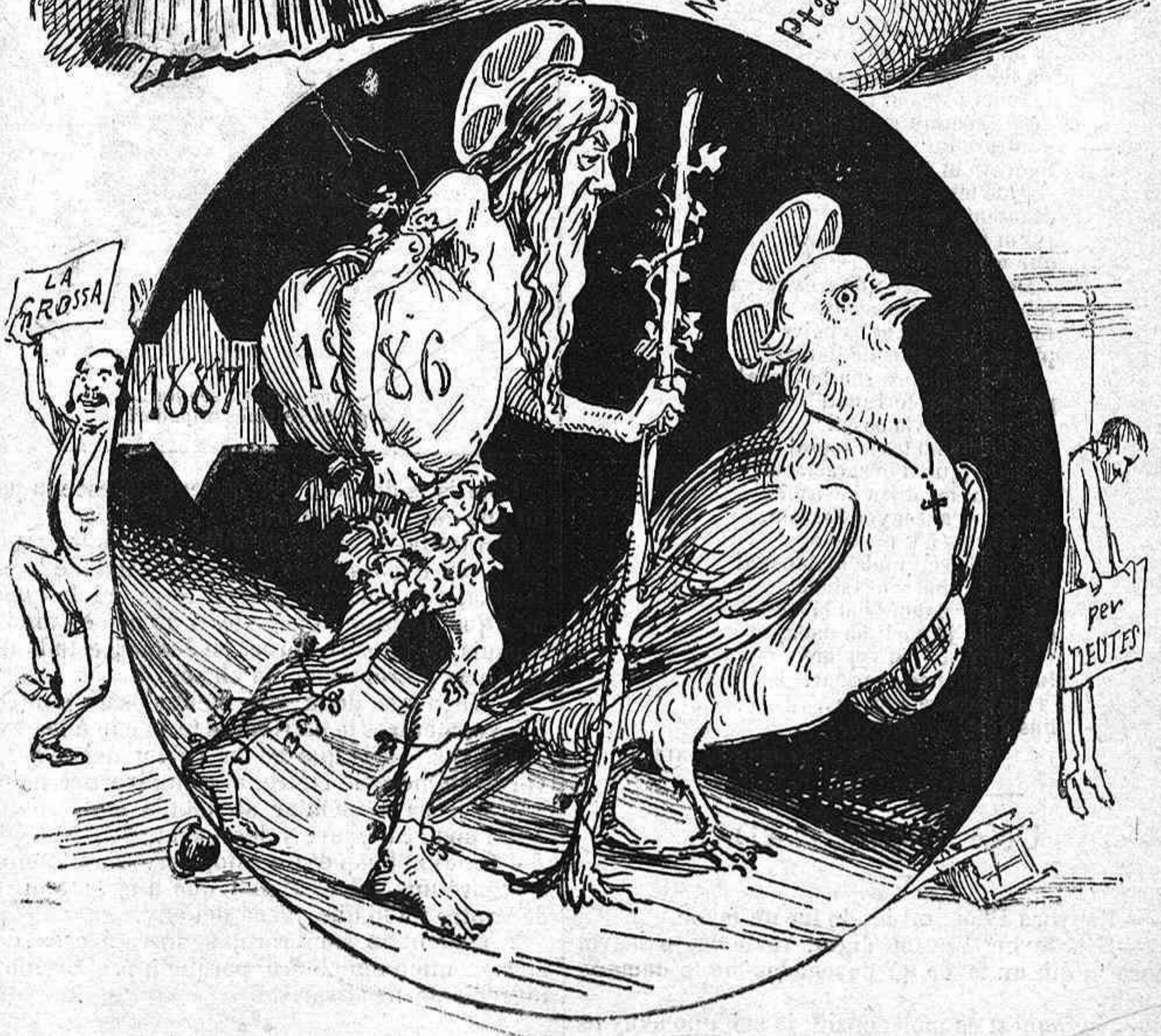
J. M.ª BERNIS.

Entre la senyora y la pentinadora:

—Escolti Pepeta ¿qué m' ha vist aquells cinch invisibles.

—Apesar de que clarament ho expressava 'l rétol «*Se prohibe echar basuras y ensuciarse en este sitio,*» un fulano no va poderse aguantar... etcétera, etc.

POSTRIMERÍAS DEL ANY.

Uns quants patricis qu' están de broma se diverteixen jugant aixís,

vé Sant Silvestre y Santa Colomá, y se 'ns acaba 'l vuytanta sis.

Lo municipal lo sorprén en tant crítica situació, y s' empenya en ferli pagar la multa.

—¿Jo?

—Sí, si, vosté, ó sinó porque se ensucia.

—Es mentida: jo no m' ensucio; lo que s' ensucia es la paret.

A. MIRÓ.

Quan la gent sab de una dona qual marit li es infiel, exclama.

—¿Quin marit més bruto y poca vergonya!

Girém la truita. Suposém qu' es ella la qu' es infiel al marit y la gent exclama lo mateix:

—¿Quin marit més poca vergonya y més bruto!

De modo que sempre 'l poca vergonya y 'l bruto es lo marit.

J. STARANSA.

LA GROSSA.

(A MON AMICH JOAQUÍM MUMBRÚ.)

¡No hi tret! ¡S' ha vist picardia!
¡No hi tret, quina desventura!
¡Adèu horas de ventura,
de benestar y alegríal
¡Adèu castells que creá
la mèva imaginaciò!
¡Adèu!... (Ara arrenco un plò
conque, déixinme plorá'.)

¡Tant felís que ja 'm trobava!
M' havia fet una torra,
ja may anava de gorra
en lloch; ja tot ho pagava.

Tenia palco al Liceo,
vestia sempre molt curro,
y encara qu' era molt burro
figurava al Ateneo.

¡Qué felís vivía aixís!
Mantenía una corista
¡y 'm feya cas la modista
que viu en lo segon pis!

Duya un *gabán* de tres cargas,
roba neta, sense notas,
m' havia fet fè unas botas
¡de quatre canas de llargas!...

¡May 'l pobre son bè logral
¡Si n' era d' afortunat!
¡Hasta m' havia casat!

Y... ¡hasta no tenía sogral
Y ara ¡quánt desgraciat só!
¡ay! ¡quí ma ditxa devasta?
¡Lo govern! senyor Sagasta,
me 'n vaig á l' oposició.

Lo govern, ¡mala andanadal
se m' ha rifat fent tabola;
¡ay! si m' haguès dat la bola...
(es á dir, ja me l' ha dada).

¡Adèu rifa! 'm venjaré,
tú sola ho has de pagar,
ja no tornaré á jugar...
fins al sorteo que vè.

JOAQUÍM MONTERO.

UNA INOCENTADA.

—Senyora Pepa, m' ha de fer un favor.

—¿Un favor? Veyám, digui: vosté de qualsevol cosa 'n diu un favor. ¡Y devegadas me 'n demana unsl..

—No; aquest es molt senzill: ja sab que avuy es lo dia dels Ignocents...

—Bueno ¿y qué?

—Voldria que vosté m' ajudès per jugar una passada á mossen Nofre.

—¿Ah, sí? A casa mèva no permeto bromas de cert género, y ments dirigidas á un sacerdot.

—¿Ca, dóna! Si lo que faríam, unicament sería tréureli las posts del llit, perque al pujarhi s' enfonzés...

—¡Y 's trenqués tal vegada la nou del coll! Ja m' ho he pensat, que sent cosa de vosté havia de ser per forsa una picardia.

—Pero, senyora Pepa... ¿som los Ignocents!..

—Res: procuri divertirse sol: aquí no ho permeto.

—Bueno, bueno... vaja en nom de Dèu... Urganda...

—¿Qué diu?

—Qu' estigui bona.

CARA.

—Una caritat, senyor..
—¿Quin vell més atipador!

Com ja 's desprén del diálech, la escena passa en una casa de dispesas.

Durant las vacaciones de Nadal, tots los *pupilos* se 'n van á passar las festas al costat de la seva familia, y á casa la senyora Pepa no hi quedan més que mossen Nofre, vicari de no sè quina parroquia, y 'l nostre héroe, en Joanet, estudiant de farmacia y bromista com ell sol.

—¡Vaya una dona més meticulosa!— murmura 'l jove, mentres la patrona se 'n va cap á la cuyna.
—Donchs, tè; ja que no ha volgut deixarme divertir ab mossen Nofre, ara 'm divertiré ab ella.

Y 's posa á meditar ab tota la mala intenció d' un apotecari, jove y desocupat.

—Sí, diu al cap d' un rato,—aixó será lo millor: li posaré uns polvos al plat, que li farán tenir mal de ventre tot lo que queda del any.

Y agafant lo sombrero, se 'n va á casa d' un farmacéutich amich seu perque li proporциони 'ls ingredients necessaris.

A l' hora de sopar, en Joanet ja ho tè tot á punt. S' assenta, pues, ab molta naturalitat al costat

de mossen Nofre, tenint á la dreta, com de costum, á la respectable senyora Pepa.

—¿Qué hi ha avuy per primer plat?—pregunta l'estudiant.

—Una sopa d'ou... ¿qué no 'ls agrada?

—Molt, sobre tot á mí—respon en Joanet, pensant que la sopa facilitarà extraordinàriament la mescla dels polvos que ha preparat, y que son invisibles y sense sabor.

—¡María!—diu la dispesera, cridant á la minyona, —¡porta la sopa!

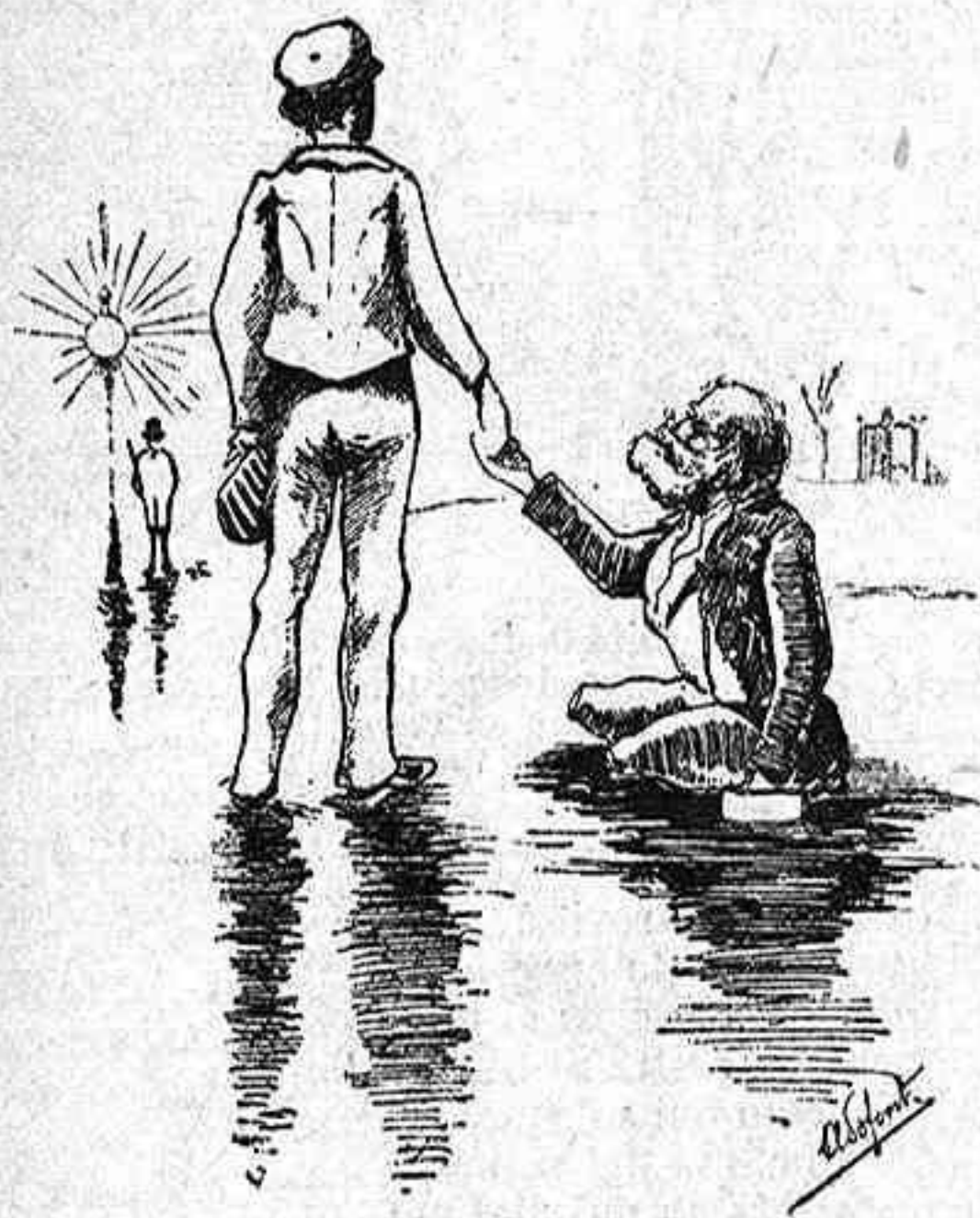
La criada compareix ab la sopera, la senyora Pepa ompla 'l plat de tots tres y l'estudiant, amant lo paper dels polvos, exclama:

—¡Ay ay! ¿ahont es lo mèu toballò?

—¿Qué no 'l tèn aquí?

—No senyora...

CREU.

—Una caritat, germá...
—Teniu; compréuosen pa.

—Esperis, ara n' hi porto un.

La senyora Pepa s' alsa y en Joanet, aprofitant la distracció de mossen Nofre, qu' está ja endrapant ab molta calma, aboca 'l paperet dels polvos en lo plat de la patrona. En aquell moment torna ella ab lo toballò, y al mateix temps sona 'l timbre de la porta.

—Senyoret Joanet,—diu la criada entrant, hi ha un home que 'l demana.

—Ara vaig.

Surt un moment y torna desseguida:

—Era un dependent de cal oncle que 'm duya un recado.

Son á mitj sopar, y en Joanet no tèn prou ulls per mirar á la senyora Pepa, y observar si 'ls polvos comensan á fer efecte, que segons los seus càlculs ha de ser ràpit y molt marcat.

Pero ab molta estranyesa no nota res. La bona senyora continúa menjant ab inalterable magestat, donant ordres á la criadeta y fentli de tant en tant pintorescas observacions sobre l'estat de las viandas.

De repent l' aspirant á apotecari llensa un ay molt reprimít.

—¿Qué tèn?—exclaman á la vegada lo mossen y la dispesera.

—Res, es á dir... no ho sèn...

—¡Ca! Si s' está tornant de trenta mil colors...

—¿De veras?

Y torna á llensar un altre ay, més viu, més franch y més dòlorós que 'l primer.

—Joanet—diu la dispesera, una mica sobressalada—vosté no está be... ¿qué li passa?

—Escolti—murmura 'l jove, aixugantse 'l suhor que li corra cara avall,—párlim ab tota franquesa...

—Digui, per amor de Dèu, digui...

—¿Qué ha succehit ab los plats de la sopa?

—¿Qué vol dir?

—Vull dir si 'l que jo m' he menjat era 'l mèu ó 'l de vosté.

—Li dirè la veritat: al portarli 'l toballò, m' hi assentat distretament al seu puesto, y com que al adonármem ja n' havia menjant dugas culleradas...

—¡Acabil..

—M' he quedat lo seu y li he donat lo mèu. .

—¡Basta! Ja ho entenç tot...

—¿Qué?

—Que jo mateix m' hi fet una inocentada.

A. MARCH.

EPÍGRAMAS.

Uns tractavan d'estafar á una dona ab uns anells, y després de molt pensar, á n' als altres digué un d' ells:
—Jo no vull entrá en tals plans, podéu fen' u si sou capassos, que jo me 'n rento las mans: (y era manco dels dos brassos.)

Com l' altre día á la Paca son promés en Serafi, qu' es molt egoista y mesquí, li regalá una petaca; vá preguntarli en Ferré:
—¿Perqué fas tal disbarat? Y ell digué:—Així en sent casat encare m' en serviré.

—Lo separatisme abona plé d' ardor en Federico:
—D' aqueix modo ja m' explico que 's separés de la dona.

Varen dirme que á n' en Prat la dona li dú las calsas
—Diuhem moltes cosas falsas, y que aquesta no es vritat molt senzillament s' explica, pues sent ell prim que s' empassa y ella excessivament grassa á veure: ¿cóm se las fica?

L' home de la Reparada al Encant tèn una parada d' armas de foch bastant gran: y ella diu tota anguniosa que ab cosa tant perillosa tenen la vida al Encant.

S. U. S. T.

MONEDA DE L' HISTORIA.

Maximiliano de Méjich estava en capella, en companyia dels pochos generals que ván restarli fiels.

—¡Quin dia més hermòs! digué 'l desventurat emperador. Aixís l' hauría escullit, si hagués pogut elegirlo per morir.

En aquest moment soná un gran estrépit de timbals y trompetas.

Maximiliano, s' está pensatiu un moment, y dirigintse al general Marimon li preguntá:

—Miquel ¿sabs si tocan per l' execució?

—No ho sè pas, senyor, respongué 'l general. Aquesta es la primera vegada que 'm fusellan.

Una frasse de Rossini.

—Mestre, van preguntarli un dia: ¿quina opinió té formada respecte de Beethoven?

—Es lo primer entre 'ls músichs.

—Y Mozart?

—Mozart es l' únich.

Auber felicitava á Offenbach, per sa gran facilitat y pèls éxits que obtenía.

—Qué vol ferhi, respongué Offenbach. Jo tinch de pagar al contat. No 'm deixan per negociar ab lo públich ni 'l plasso de tres mesos.

Anava Quevedo acompanyant al rey D. Felip IV en un viatge á Andalusia, y 'l carruatje que ocupava 'l célebre poeta vá volcar.

Lo cotxero se desfeya en excusas, jurant y perjurant que era aquella la primera vegada que li succehia una cosa per l' istil.

—No dupto que aquesta será la primera vegada, digué 'l poeta tot espolsantse la roba; pero ha volcat ab tanta perfecció, que no sembla haver fet altra cosa en tota la vida.

L' HE VISTA...

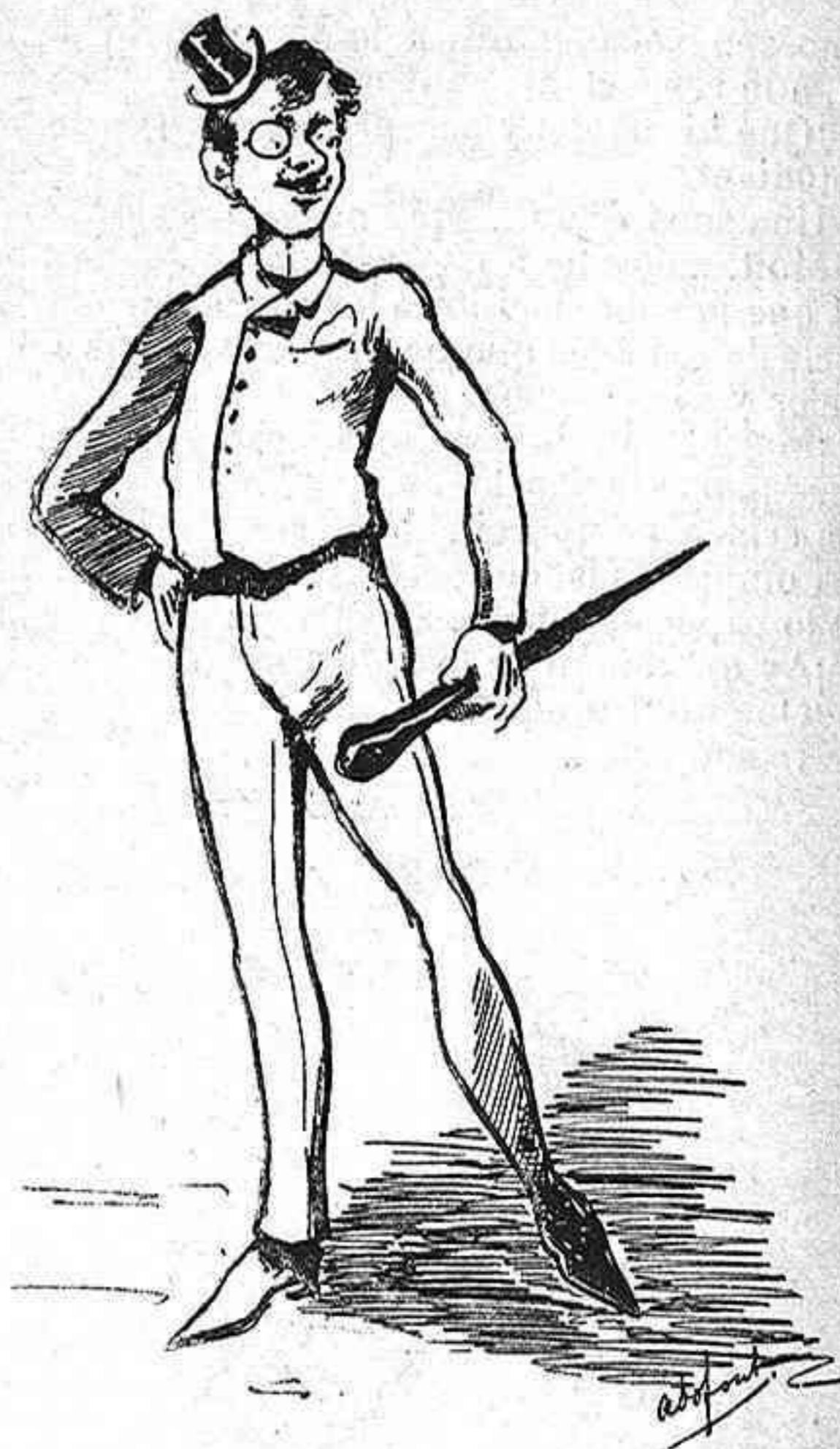
(CUADRO FÚNEBRE.)

L' he vista, xamosa y bella
com las rosas y las dálias,
rodejada de galans
y ab codicia festejada:
l' he vista coberta d' or
de perlas y d' esmeraldas
en la obscena bacanal
y en mitj de la orgía báquica;
l' he vista á través del vel
de sas vaporosas galas,
donar ab dalé l' amor,
l' amor que á n' ella l' hi falta...

L' he vista algun temps després,
passar sola per la Rambla
lleugereta com perdiu
trastejant per entre matas,
en busca d' aquells galans
que poch avants la voltavan.

L' he vista dalt lo balcó
mitj distreta, d' atalaya,
y en son rostre alabastrí
y en sa vista, mitj negada,
hi he llegit lo desengany
ab que 'l vici, al amor paga.

L' he vista del Hospital
en la mortuoria sala:
sa mortalla es un llensol,
un Sant-Crist las sèvas galas.
Al mirar la pobre morta
en sa miserable caixa,
y al veurer sos ulls tancats
y sa marmolenca cara
que recorda als serafins
y á las verges, per lo blanca.

Las conquistas d' aquest pollo
casi ni 's poden descriure:
no hi ha dona que en veyentlo
no 's quedi morta... de riure.

casi m' he atrevit á creurer
que la difunta encerada
que porta la créu al pit
y en son rostre hi dú l' estampa,
aixís com del sofriment,
de la bellesa del ánima,
pura acás en mitj del llot
á la sepultura baixa.

J. BAUCELLS PRAT.

PANORAMAS CATALANS (1).

Vich 18 desembre 1886.

Molt Sr. mèu: Ab la present comenzo una tanda de cartas que, ajudant Déu, penso anarli enviant.

Vich, la terra clássica dels canaris, llagonissas y capellans te fama de ciutat levítica, y jo, per més que 'n siga fill, tinch de confessar que 'l calificatiu es tan com just merescut: cert es, no obstant, alló de qu' en lo peccat porta l' esmena, puig gracias á sa condició especial, en lloch de progressar con fan totes, en més ó menos grau, las demès poblacions de Catalunya, Vich, al contrari, pert sensible y dolorosament, de manera que, dintre de curts anys, l' antiga Ausona, no será més que un poblot de mala mort, víctima de cert element, del que altrás poblacions ab més acert y fortuna, han sapigut, si no descartarse del tot, sustreures á sa danyina influencia.

A qualsevol hora del dia que la necessitat ó la voluntat los portin per aquests carrers, se trobarán sempre ab una soletat espantosa, soletat que sols interromp y en horas determinadas, una munió de bordagassos, grans y xichs, grassos y magres, y que, per la espantosa cridoria que

(1) Inaugurém ab aquest titol la present secció, destinada á donar á coneixer, la vida, 'l caracter y costums de las poblacions secundarias de Catalunya. (N. de la R.)

mouhen quant surten del seminari, y pèls tipos archiridiscòls que ofereixen, en rahò de que, y per una sabia disposició vesteixen capa y sombrero de copa, qualsevol persona que no sàpiga que son seminaristas los pendrà per una grotesca mascarada disposada per qui estiga completament renyit ab la estètica.

Y aquesta munió de bordegassos, aspirants tots á una bona rectoria y si pot ser á un canonicat millor, no 's cregui pas que siga 'l desitj de una vida de penalitat y sacrifici, suferts ab gust y resignació per amor á Deu y al proxim, ni molt menos lo desitj de una ferma vocació lo motiu per lo qual segueixen la carrera eclesiástica; res de aixó; al contrari, son objectiu es no carregar ab lo jou del pesat treball y buscar ab fe y constància una vida comodona. La major part, per no dir tots, son fills de pobres treballadors, y en especial de treballadors de la terra; á aquesta pobre gent los sembla que 'l tenir un noy que estudihi per capellá resolt lo problema pavorós de sa vellesa, y per aquesta rahò procuran ja desde la tendre edat, inclinará son fill ó fills, á la carrera religiosa.

No cal dir que escás lo noy de rahò se deixa portar facilment y segueix y practica sense resistència las indicacions ó desitjos del seus pares.

Fet lo noy home y pesantli, pero molt, en sas decisions las amistats y hàbits contrets en los primers anys de sa infancia, per una part, y per altra, la vida de suors y fatigas que li ofereix lo conreu de la terra, y tenint ademès en compte, la bona vida que s' en dú lo noy del Mas vehí, que ja fa alguns anys que estudia per capellá, resolt, fundat en tans poderosos extrems, anar seguint la carrera eclesiástica, sense més vocació ni convicció que la que li ha suggerit l' anhel de comoditats y la repulsió al treball.

Ab lo *prurito* de fer los pares un noy capellá, redoblan son ja fatigós treball per subvenir alguns gastos que origina la carrera del noy.

Si 'l noy es de ciutat, la cosa es més plana, puig aqueixa circumstancia resolt una multitud de inconvenients; si es de fora y 'ls pares tenen algun quartet, solen buscarli alguna despesa; pero si 'ls pares son molt pobres, se li busca alguna casa, hont li fassin la vida, á condició de ensenyar á la criada y als noys valguentli aixó, ademès de las garrofas, lo modest y honrós titol de Senyor Mestre.

Durant lo curs, son sas ocupacions, estudiar lo més indispensable per evitar un *suspensus*, ensenyar las lletres als fills del amo y confegir ab la criada, á la qual sol dispensar alguna confiança, perque es guapeta y bona minyona; sortir en horas vagarosas, y que son moltas, á passeig ab altres colegas, ó anar á jaurer en algun soley, y escoltar ab atenció, al que llegeix *Lo Correo Catalá*, *Lo Crit de la Patria*, ó algun altre periodich, acérrim defensor de la més santa intransigencia.

Los dijous y diumenges, y per honesta diversió, juga ab sos companys un ralet al canet, al set y mitj ó altres jochs per l' istil, y una volta cansats de estirar l' orella al gat, entran en discussió políctica-religiosa, convenient per completa unanimitat de parers en que la societat está perduda, qu' es necessari lo predominí de la religió sobre 'ls pobles, que 's precís restablir lo poder temporal del papa, y sobre tot la santa inquisició, y com tot aixó sols pot ferho, y ho farà ajudant Deu, D. Carlos, espera ab anhel lo triunf de tan invicte capdill que ha de portar la pau en aquesta vida y la gloria en la altra.

L' estudiant, quant exerceix l' elevat sacerdocí corresponent al Seynor Mestre, procura estar á la altura de sas obligacions. En efecte, ficat á casa 'l veuréu sempre grave; no sent cap campana, que no resi una *Ave Maria*; al aseures á taula bencheix lo menjar, perque se li assenti bè lo que altres han suat; avans de sopar y tan si ni hi ha ganas com no, fa dir lo rosari á tothom, y si algun bailet s' adorm, li endressa una forta clatellada que reb aturidit lo noy, ja que l' estúpít del pare ho tolera per la poderosa rahò de ser lo Senyó Mestre qui li ha tret la son de las orelles.

Si apunta alguna diferencia entre l' amo y la mestressa, no li pesa ser cridat á consell, y si lo assumpto es un tan vidriós y pertany al domini privat y es de intimitat conjugal encare li agrada més; pero disimula ab apariencias d' una gran indiferencia, la fruició que li causa, l' entendre d' un assumpto, qual naturalesa li produheix, axis, com si diguessim, pessigollas.

Prou per avuy; en altre epístola terminarem lo tema comensat, y si V. 's digna disposar la inserció, ab qual fet prestará un servey á l' humanitat, li aniré enviant cartetas: y no tot será contra 'l pobre estudiant, puig que procuraré treurer la pols de moltas jupas, curtas y llargas, que campejan aqui per sos respectes, sens que ningú s' hagi cuidat de donarhi una forta espolsada.

En lo terreno periodistich tenim dos setmanaris, *La veu del Monserrat* y *El Norte Catalan*, los quals si fossin toros, diria un taurofil, que 'l primer es d' aquells que 's tapan y lo segon una verdadera fiera en tota la extensió de la paraula; pero en fi, no anticipem las cosas: tot vindrá, caballers, Vicaris, consejals y exidem, de tot y de tots entendrem ajudant Deu.—J.

UN COSMOPOLITA.

De nom li diuhen Frances
y d' apellido Alemany;
tots los días está belga,
(suposo que compendrán,
que vull dir qu' agafa turcas,
pues tè gran afició al mam);
porta sempre americana
y polacas per calsat,
dú també rus al hivern,
y pe 'l que toca al seu cap,
dú 'ls cabells á la romana,
es á dí, 'ls porta molt llarchs.

Temps atrás era tant cándit,
que se 'l podia enganyar
com un xino, y deixant quartos
sigué un inglés hasta allá;
escarmentat fa 'l suech ara
quan n' hi van á demanar;
y per ff, nat á Valencia,
no cal dir qu' es Valencía.

S. U. S. T.

La senmana passada no vaig ocupar-me de la conducció del cadáver del embaixador de Turquia, desde l' estació de Zaragoza al Port, perque, la veritat, va ser un acte de aquells que á un hom' lo deixan *cabizmundo y meditabajo*.

Si 'n vaig sentir de cosas durant lo curs de la professò!..

Permétin-me que avuy qu' estich una mica més tranquil, vaji abocantlas.

Numerosas forsas de la guarnició formavan lo cordó d' honor en tots los carrers de tránsit.

Y com feya un fret que pelava, deya un artiller:
—Todo por un turco... Si fuese por una turca!..

—Ay senyor, deya un beato, mira, fins han tret la creu del cotxe dels morts.

—Que no veus que 'l difunt es un turch?

—Sí, es cert; pero qui no 'ls hi feya posar la mitja lluna.

—Pot ser no 'n tenen.

—Haguessin vingut á casa que 'ls hauría deixat la de la cuyna.

Darrera del cadáver hi anava un esquadró de llancers.

—Deurán ferli 'ls honors d' ordenansa, deya un ciudadá.

—¿Qui 'ls llancers?

Sempre va així: 'l que la vulgui
l' haurà de demanar a dos;
de primé a la mamá seva
y després... a n' al seu gos.

—Sí home: tractantse de un turch ja ho diu lo ditxo: «*A moro muerto gran lanzada*»

En lo dol qui més cridava l' atenció eran dos personatjes.

L' un, D. Francisco de Paula.

¡Y qu' estufat hi anava!

Ja ho crech. No se 'n moren cada dia d' embaixadors turchs!

—Pero aixó es una profanació, deya un partidari de la *Vanguardia*.

—'L qué?

—'L que D. Francisco assisteixi al enterro de un turch: los turchs adoran a la mitja lluna y don Francisco té cara de lluna plena.

L' altra persona que cridava l' atenció era un senyor de mitja edat que duya 'l casquet turch.

—¿Qui es? preguntavan alguns.

—D. Ignaci Girona.

—¿Es possible! Lo germá del Girona que tracta de costejar lo frontis de la Catedral?... ¿Y aquest home s' ha fet turch?

—Oh, ja veurás... se 'n ha fet y no se 'n ha fet.

D. Ignaci Girona es cónsul de Turquia...

—Ah, sí?

—Pero ab tot y anar vestit de turch, se li pot dir:

—Mestre, eres turco y no te creo.

Ay quina gracia va ferme 'l *Barcelonés* de l' últim dimars; pero quina gracia!

No content ab anunciarnos que un dels seus redactors s' ha fet jesuïta (sense fer constar, com devia, qu' en la Companyia de Jesús ha adoptat lo nom de Pare Ignocent), anuncia la celebració de un gran simulacro en las platxas de la *Barceloneta*.

Enumera las forsas que hi havían de pendre part y fa la ressenya dels moviments a càrrech de las mateixas.

¡Ay senyor! ¡Y quants fusionistas van anar dimars a la *Barceloneta* a veure 'l simulacro!

Y al cap de vall, no hi havia allí més simulacro que 'l que van executar la guardia municipal y 'ls dependents del municipi.

Los municipals de infanteria van formar lo quadro contra 'ls de caballeria, que van quedar desbaratats, gracias a la serenitat dels Xanxas, Gutierrez y demás héroes de la guardia.

Pero a última hora van presentarse 'ls carretons dels gossos al mando personal de D. Francisco de Paula, que vestia de capitá general, y 'ls vencedors van desbandarse, prenentlos per artilleria rodada.

Lo simulacro de la *Barceloneta* va terminar ab un gran arrós degut al Sr. Fontrodona, que s' havia adjudicat lo càrrech de jefe de ranxeros.

Pel correu interior vaig rebre l' altre dia 'ls següents

SIMILS.

—¿En qué se sembla 'l drama *En el puño de la espada* ab *Lo punyal d' or*?

—En l' argument, per més que l' un es agafat al inrevés del altre.

∴—¿Y la tragedia *Otelo*, y 'l drama catalá *Otger* en que se semblan?

—En las situaciones principals.

∴—¿Y la sarsuela *La epistola de San Pablo*, a la pessa catalana *Palos y a casa*?

—En tot.

∴—¿Y 'l Sr. Ferrer y Codina a un autor d' obras originals?

—En res absolutament.

La grossa ha anat a Palma de Mallorca.

Es a dir ha hagut de passá 'l mar.

Una cosa m' agradaría saber, y es si ha arribat allá gaire marejada.

Per Nadal, a lo millor de la cerimonia, un home puja a l' altar major de Betlem, y aquest vull aquest no vull, comensa a desfogarse repartint garrotadas als ciris.

Van desmayarse un parell de senyoras y cinch ó seis capellans.

Com es natural, l' endemá passat lo *Brusi* duya la noticia, consignanthi 'l següent detall:

«Durante la confusión que el hecho causó, se extraviaron un manguito, un portamonedas que contenia 25 pesetas y un sombrero, cuyos objetos fueron recojidos y puestos a disposición de la autoridad.»

Per mor de Dèu, senyor Cornet y Más: las cosas que s' extravian son las que no 's troban, y si totas las que diu vosté van ser recullidas no podían extraviarse.

Per lo demás jo m' alegro moltíssim de que tots aquest objectes anessin a parar a mans de l' autoritat.

Sobre tot lo manguito.

Ara que 'l fret ha aumentat

es quan veure necessito

a la seria autoritat

ab las mans dintre un manguito.

La nit de Nadal entravan per la banda de Sans de quaranta a cinquanta homes tocant bandurrias y guitarras, ab gran gatzara y alegría.

La ronda de consums va cridarlos l' alto, y resultá...!

—Ja m' ho penso: portarian ví.

—Donchs s' equivoca: portavan oli.

Confesém que ja es fins ahont pot arribar l' ingeni dels *matuteros*.

Una historia trista.

Un fuster de Lleyda tenia una filla. Era l' única que tenia.

Perdentla, 's quedava sol en lo mon.

Y la va perdre.

Sa filla va ferse monja, després de fugir de casa seva.

Pochs dias després va desapareixe 'l seu pare. Van buscarlo: tot inútil.

Ara fá poch, lo Segre va escupir lo seu cadáver.

Desesperat, al veure 's sol, vá suicidarse.

No sabém si la filla n' haurá tingut un gran sentiment. De tots modos sempre li quedará 'l consol de pregar á Dèu per ell, y fer confituras.

—¿Aixó es modo de cumplirme lo que 'm vas jurá, arrastrat?
—Mujer, no me digas res...
¿no ves tú que hoy vaig mudat?

La vigilia de Nadal va morir á una edat bastant avansada lo Sr. D. Pere Arús, persona que ab son treball havia acumulat una gran fortuna, y qu' en lo desempenyo de alguns cárrechs públichs, havia sapigut captarse general estimació per sa honradés y hermosas prendas de carácter.

Acompanyém en lo sentiment á son fill únich, nostre amich, lo conegut escriptor D. Rossendo Arús y Arderiu.

Sembla qu' en Merlatti ab son perillós dejuni de 50 dias, pagats tots los gastos, ha guanyat escassament uns 200 duros.

—¿Y la gloria?

—Ah, sí: 200 duros y alguns llozers. Ja n' hi ha per un estofat.

Sessió del Ajuntament:

«Proposém que 's donguin las gracias á D. Manuel Girona per haverse ofert generosament á construhir lo frontis de la Catedral.»

Y va una; pero bah: aixó á lo menos no costa diners.

«Proposém que l' Ajuntament se suscriga per 5,000 pessetas á la restauració del monestir de Ripoll.»

Y van dugas; pero aquesta costa mil durets.

«Proposém qu' en lloch de invertir 1,500 pessetas, com tenia resolt l' ajuntament pera la construcció de l' estátua que ha de coronar la cúpula de la Mercé, se n' hi gastin 8,400.»

—¡Alto! ¿Qué som aquí? ¿Volen ferme 'l favor de dirme 'ho?

¿Som un cabildo municipal ó un cabildo eclesiástich?

Resultat: que á la Verge de la Mercé, va donárseli carpetasso.

¡Ay D. Francisco, no li arrendo la ganancia!

Entra un jove á l' iglesia de San Nicolás de Valencia.

S' ajenolla davant del confesionari, hi aboca 'l sach dels pecats, l' absolen y pren la comunió.

Després de lo qual surt de l' iglesia y 's clava un tiro.

Y ara que vajin dihent que no hi ha res que consoli tant com aixó de freqüentar los sacraments.

Un neo estava molt orgullós ab motiu de haver sigut nombrat camarer secret del Papa.

Y 'l babau ho contava á tots los seus amichs.

Fins que va trobarne un que va dirli:

—¿Me vols creure á mí? No ho fassis corre.

—¿Quin inconvenient hi ha?

—Que si se 'n entera massa gent perderá 'l teu cárrech la qualitat de secret, y vas á quedarte de simple camarer.

Un dentista per donarse llustre ab los seus parroquians, cridava á la seva filla y li deya:

—Noya, obra la boca y ensenya la dentadura als senyors.

Y després exclamava plé d' orgull:

—La dentadura de la mèva filla ja se la poden mirar: es obra mèva.

Pensament de un barber:

—¿Saben per qué á las donas no 'ls surt barba? Perque com qu' enrahonan tant, fora imposible afeytarlas.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*Pas-tell.*
2. Id. 2.ª—*Pu-nya-la-da*
3. ANAGRAMA.—*Mal-Llam.*
4. TERS DE SÍLABAS.—*MAS CO TA
CO TO RRA
TA RRA SSA*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Gandesa.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Sevilla.*
7. INTRÍNGULIS.—*Mare.*
8. GEROGLÍFICH.—*Per cardonins Cardona.*

LO DUO ETERN.

*Els sempre darrera d' ellas:
en aixó tots som iguals;
los homes, los gats, los gossos,
los llubarros y 'ls pardals.*

XARADAS.

I.

Una lletra es ma primera
la trobarás al moment,
una quarta-tres-dos tinch
que no t'è cap tres dolent,
á la una-dos qu' es dos-dos
sobre tot molt quatre-tres
la donaré perque puga
fer jo 'l tot avuy mateix.

JO MATEIX.

II.

Tot es prima; tot es dos;
tot es tres també, lector.
Mon tot es tot y no es tot
veyas endavina 'l mot.

UN AFICIONAT.

MUDANSA-CONVERSA.

—¿Ja pren llet de burra, Quima,
total día en Baldomero?

—Sí, de casa l' Arriero
li portan.

—¿Y qué tal es?

—Lo qu' es á n' ell molt li proba,
puig una tot ha posat
que de tot ell haurá estat
lo qui s' haurá engreixat més.

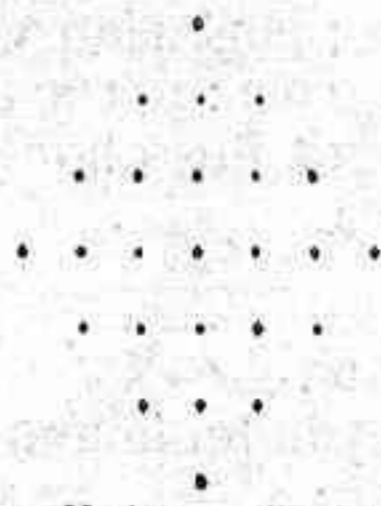
—Dónguili que 's menji aixó.

—¿Qu' es?

—Fa poch que li he dit jo.

PEPET D' ESPLUGAS.

ROMBO.

Primera ratlla: una lletra.—Segona: objecte de adroguer.—Tercera: objecte per beure.—Quarta: un poeta castellá.—Quinta: tothom ne té.—Sexta: utensili de cuyna.—Séptima: una vocal

XANXAS DE LA GUARDIOLA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 —Nom de home.
- 1 6 7 2 3 7.— » » »
- 4 1 3 5 2.— » » »
- 4 7 6 1.—Poble catalá.
- 3 5 2.—Part del cos humá.
- 3 1 —Nota musical.
- 6.—Una consonant.

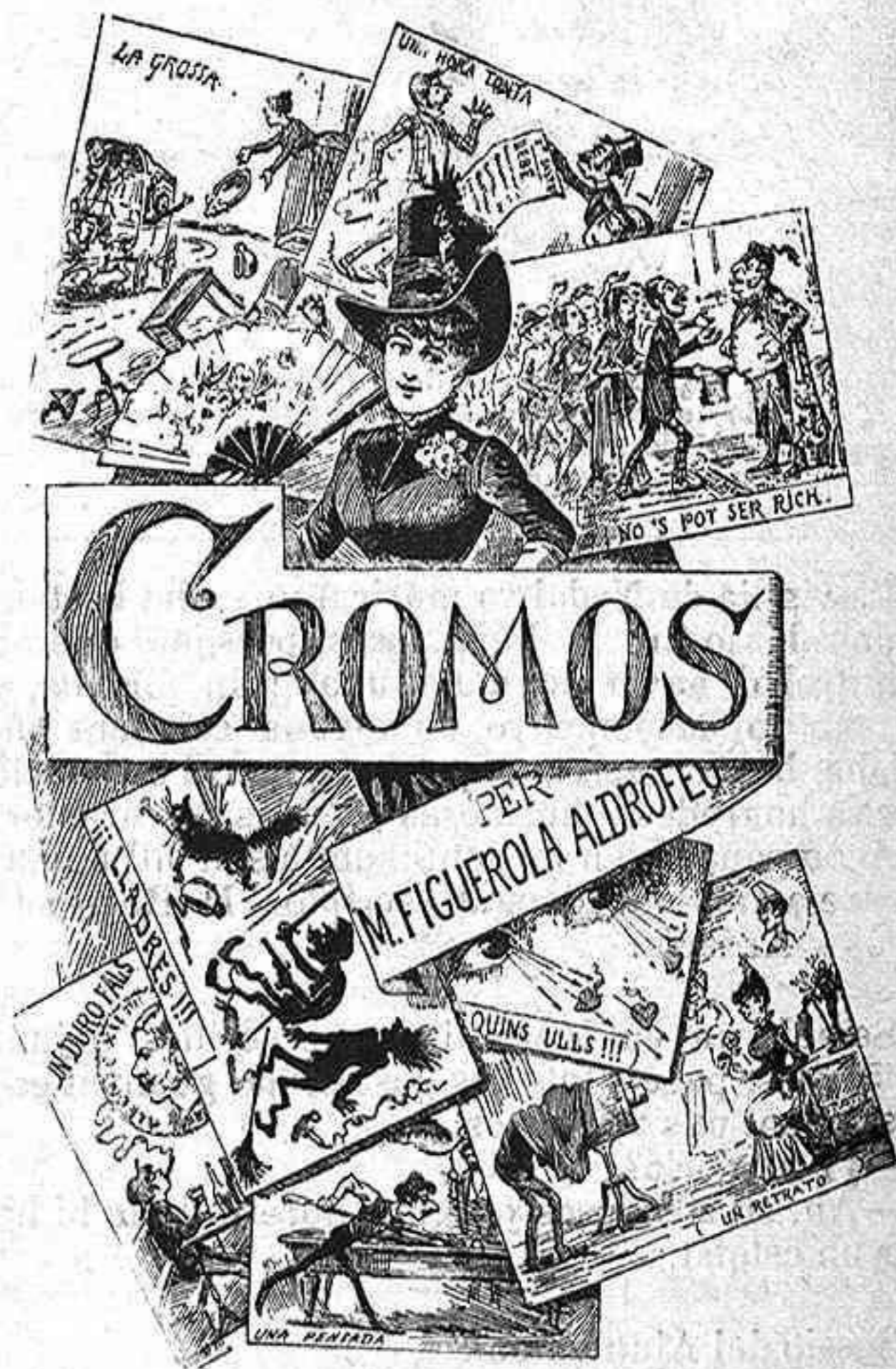
NOY GRAN DE REUS.

GEROGLIFICH.

×
KP KP
II
KP KP
er

R. T. DIPLOMÁTICH.

OBRA NOVA

ILUSTRADA PER M. MOLINÉ.

Preu un ral. Se ven en la llibreria de Lopez, Rambla del mitj, 20, principals de Barcelona, en los kioscos y en casa 'ls corresponsals de LA CAMPANA DE GRACIA y de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.